

Deborah Laurensonová

*Lucerna
v temnotě*

*Lucerna
v temnotě*

Lucerna v temnotě

Deborah Lawrensonová

FORTUNA

Original title: The Lantern
First published in USA in 2011
Harper Collins Publishers
10 East 53rd Street
New York, NY 10022

Copyright © 2011 by Deborah Lawrenson

Czech edition © Fortuna Libri, Praha 2012
Translation © Jaroslav Höfer, 2012

Vydalo nakladatelství Fortuna Libri v edici Fortuna Litera

www.fortunalibri.cz

Odpovědná redaktorka Alena Jakoubková
první vydání

Všechna práva vyhrazena

Žádná část této publikace nesmí být reprodukována,
ukládána do informačních systémů nebo rozšiřována
jakýmkoli způsobem, ať už elektronicky, mechanicky,
fotografickou cestou nebo jinými prostředky
bez souhlasu majitele práv.

978-80-7321-635-1

*Často jsem se zastavoval u té opuštěné zahrádky na nejtišším úbočí kopce...
Všude vlály divoké vlásky trávy a silně a nepřátelsky tam páchla půda. Žila
si vlastním životem a byla nezkrotná jako zubatá šelma.*

JEAN GIONO

Nevymýšlejte si imaginární zlo, když tak často musíme čelit opravdovému.

OLIVER GOLDSMITH

PROLOG

Některé vůně zajiskří a rychle vyšumí jako třeba kůra z citrusových plodů nebo dotek máty. Jiné podivně lákají jako sirény z nepoznaných míst a připomínají volání fialek ukrytých v lese nebo kosaticů po jarní přehánce. Některé vůně uvolňují závan polozapomenutých vzpomínek. A jsou i takové, jež zdánlivě vypovídají pravdu o lidech a místech, na něž nikdy nezapomeneš: vůně při nichž se zastaví čas.

Tak na mě působí Lavande de Nuit, parfém, jímž voněla Marthe. Po počátečním závanu otočnicku sílí mandlové a hlohové tóny a přinášejí mi pohledy a zvuky, chutě a pocity, které se odvíjejí jeden od druhého: levandulová pole, pocukrované sušenky, luční květy na louce, chorál větru v korunách stromů, arkády stříbřitých záchvěvů z olivovníků, zahrada, kde je teplo i o půlnoci, a sladká, pižmová vůně záhady.

Ten parfém je esence mého života. Když k němu přivoním, jsem opět desetiletá, ležím na trávě v Les Génévriers jednoho z těch dní

na začátku léta, kdy první mohutné jižní větry ohřívají půdu a vzduch tak slibně změkne. Je mi dvacet, pohazuji svými dlouhými vlasy a vznáším se ke svému milenci. Je mi třicet, čtyřicet, padesát. Jsem šedesátiletá a vyděšená...

Cožpak mě vůbec může vyděsit vůně?

ČÁST I

1

Pod našim balkonem v Hôtel Marie se skály nad mořem červeně lesknou jako uhlíky rozžhavené slunečným dnem.

Tady dole na jižním okraji země, stranou od vzdušných proudů mistralu, soumrak připomíná vazkou tekutinu: dopadá pomalu, těžce a tiše. Když jsme sem dorazili poprvé, nemohli jsme dusnem usnout a noc nás zakrývala jako náhrobní kámen.

Nyní, v těch málo hodinách, které prospím, se mi zdá o tom všem, co jsme opustili: o domu na kopci a šeptajících stromech. Potom se s úlekem probouzím a vzpomínám.

Dokud se to nepříhodí i vám, nepochopíte, jaký je pocit žít s mužem, který provedl něco hrozného. Nevědět, jestli se to nejhorší již stalo, nebo zda vás to teprve čeká, a přesto zoufale chtít mu věřit.

Nemůžeme odjet z Francie, a tak tady zůstáváme, byť by se snad jinde našla příhodnější místa. Když jsme sem poprvé přijeli, léto právě vrcholilo. Vzduch se tetelil, štíhlé bílé jachty za sebou zvedaly šikmé brázdy na inkoustově modré hladině a naolejovaná těla se opékala na medově zlatém písku. Podél pobřeží kvílely synkopy jazzových festivalů. Dny nám utíkaly nepočítané a nepojmenované.

I když se sezónní milovníci přepychu přesunuli na místa v září módnější, nebo se vrátili ke každodenní práci, která jim ty slunné týdny umožnila, my jsme zůstali. Dočasné útočiště jsme našli v kdysi hrdé vile z časů Belle Époque na skále vysoko nad zátokou v Cassis. Paní Jozanová se již přestala vyptávat, jestli zůstaneme v jejím zašlém penzionu ještě další týden. Samozřejmě bychom rádi zůstali, ale ona nám zcela nepochybně svým věcným způsobem oznámí, že jí naše další přítomnost už nevyhovuje.

Večeříme v kavárničce u pláže. Jak dlouho ještě zůstane otevřená, o tom se lze jen dohadovat. Po několik posledních večerů jsme tam byli jediní hosté.

Když popijíme víno a uzobáváme olivy, téměř nemluvíme. Až na zdvořilé odpovědi číšníkovi bývá obvykle dialog nadbytečný.

Dom se přesto snaží. „Bylas dnes na procházce?“

„Chodím na ni každý den.“

„Kam jsi šla?“

„Nahoru do skal.“

Zrána se vždy procházím, ale někdy se vracím až před večerem.

Chodíme brzy spát a potom putujeme na místa v našich snech: místa, která nejsou taková jako ve skutečnosti. Dnes ráno, v mělčinách polo-
vědomí, jsem se ocitla v klenutém skleníku, který je začarovaný sám o sobě: ve skle zamlženém věkem, s několika rozbitými tabulkami, svítícími a chatrnými, s pokrouceným a zrezivělým kováním. V Les Génévriers takovou stavbu už nenajdete, ale byla tam, ještě když jsem tam žila.

Ve snu mi sklo hlasitě praskalo nad hlavou, já jsem snažila opravit zprohýbané železné regály a stále sklesleji a marněji jsem se pokoušela narovnat zkorodované plechy. Rozbité sklo i jakoby plizované skály však zůstávaly vždy jen v pozadí, stejně jako ve skutečném životě.

Ve dne se snažím nemyslet na dům, zahradu a skalnaté úbočí, které jsme tam nechali, a tak se s nimi moje mysl musí vyrovnávat podloudně. Ale snažit se stejně neznamená nutně uspět. Občas nepřemýšlím o ničem jiném než o tom, co jsme ztratili. Mohlo by to klidně být i v jiné zemi, a nikoli jen pár hodiněk jízdy od místa, kde jsme nyní.

Les Genévriers. To jméno je samo o sobě zavádějící, protože tam roste jediný plazivý jalovec, sotva dost majestátní, aby si zasloužil takovou poctu. Možná že i o něm se povídá něco záhadného. O tom domě se toho napovídalo tolik...!

Nahoře ve vesnici, deset minut chůze lesem do kopce, každý z tamních rodáků vypráví nějakou historku o Les Genévriers, na poště, v baru, kavárničce či společenském sále. Šumění stromů na tamním pozemku bývalo hudbou jejich dětství, kouzelný šustot, který alespoň zdánlivě ochladil i nejparnější odpoledne. Sklep, který se kdysi proslavil svým *vin de noix*, sladkým likérem z vlašských ořechů. Potom zůstal na dlouhá léta opuštěný a dřímal na úbočí jako pohádkový hrad a stal se obětí zakázaných dětských průzkumných výprav, zatímco na notářství v Avignonu zuřily právní spory. Nikdo z místních o dům nestál, zahraniční zájemci přicházeli, uviděli a odcházeli.

Je to víc než jen pouhý dům, je to třípatrové stavení s přístavkem na oploceném dvoře, několik chatek pro dělníky, kamenný domeček pro hosty stojící osaměle za pěšinkou a pár různých malých přístřešků: úředně se mu říká *un hameau* neboli samota.

„Má to tady mimořádnou atmosféru,“ říkal realitní agent toho květnového rána, kdy jsme tam vkročili poprvé.

Meze zarostlé rozmarýnem svítily voňavými květy. Promenáda cyprišů za nimi byla předehrou polím s levandulí. A každý výhled lemo-

valo nanejvýš dominantní téma: zvrásněné modré vrcholky Velkého Luberonu.

„Na pozemku jsou studánky.“

To znělo věrohodně. U brány k hlavní budově rostly tři velké platan, svědectví o neviditelné vodě, bez níž by nebyly tak vysoké a silné.

Dom mi stiskl ruku.

Oba jsme si představovali stejné scény, v nichž se náš společný život bude jako ve snu odvíjet na šterkovaných cestičkách pod stinným dubem, borovicí a fíkovníky, mezi krásně tvarovanými koniferami a nízkými kamennými zídkami označujícími stinná místa s výhledem dolů do širokého údolí nebo nahoru k vesničce na vrcholku kopce korunovaného středověkým hradem. Křesílka okolo stolků, kde si budeme číst a popíjet chladné nápoje, svěřovat se jeden druhému s útržky z našich někdejších životů a nořit se do stavu úplné spokojenosti.

„Co tomu říkáte?“ zeptal se agent.

Dom se na mě spiklenecky podíval.

„Nejsem si jistý,“ zalhal.

2

Bénédictce prochází místnostmi v přízemí do prachu pachů a cítí drobkou levandule v rozích zásuvek, třísky z kredence z borového dřeva, saze z dávno vyhaslých ohňů i silné mechové aroma vlhkých skvrn nad podlahou z růžových dlaždic, ostré bílé vůně z květin pozdního léta přicházející zvenčí.

Tihle návštěvníci jsou noví. Je si jista, že se s nimi dosud nesetkala, i když zavírá oči a snaží se uvažovat klidně, hlídá si svůj dech, zpomaluje příjem vzduchu a pátrá ve své paměti, aby se ujistila. Otevře oči a oni jsou tam stále.

Podivné je, že jí civí přímo do tváře stejně soustředěně, jako se rozhlížíjí kolem, dívají se do jednotlivých koutů místnosti, na popraskané stropy, na škvíry ve stěnách, ale přesto si její přítomnosti nevšímají. Vše kolem je tiché, jen větve katalpy klepou do oken a hrčí vytahovaná žaluzie, přes niž dovnitř vniká proud roztříštěného světla.

Zůstanu ještě chvíli sedět, říká si Bénédicte. Počkám si, co tu budou dělat.

Nadechni se. Dýchej zhluboka.

3

Ta usedlost nás okamžitě zaujala. Nelze říci, že by to byla láska na první pohled, tak náhlé to zase nebylo: spíš nás přitahovala svou hloubkou a přísliby, jako kdyby čekala na nás a my na ni. Byl to známý pocit, stejný jako když jsme se s Domem poprvé setkali: lehkomyšlnost tlumená okamžitou empatií a krásou okolí.

Nikdy v životě se mi nepříhodilo nic tak neuvěřitelného, jako bylo mé setkání s Domem. Klasický pád do víru romantiky. Mé rozhodnutí spojit svůj osud s ním bylo nejtroufalejší a nejnepromyšlenější v celém mém životě a také jej nejvíc ovlivnilo. Přátelé a příbuzní se netajili pochybnostmi, jestli jsem neztratila hlavu, a já jsem ji opravdu ztratila. Hlavu, srdce, rozum i tělo. Chtěla jsem ho a on nějakým zázrakem chtěl mě.

Dom a já jsme se setkali v bludišti.

Byla jsem u Ženevského jezera. Toho sobotního rána jsem v kavárně listovala jakýmsi časopisem a uviděla v něm fotografii hradu v Yvoire. Popis toho místa mě zaujal, ale opravdu mě přilákal až název tamního zahradního labyrintu. Jmenuje se Zahrada pěti smyslů.

Servírka mi řekla, že je to jen dvacet minut jízdy odtud, hned za francouzskými hranicemi. Nebylo složité najmout si taxi nebo třeba jet autobusem. Neměla jsem celý víkend nic na práci a bydlela jsem v jednom z bezdýchých hotelů v centru Ženevy, kde můj spánek rušil hluk z ulice, a už předem jsem se hrozila další nudné obchodní schůzky, která mě čekala v pondělí.

A tak jsem se tam vydala.

Byla to malebná vesnička. Nad úzkými uličkami se tyčily pozlacené věže a odrážely zimní paprsky slunce. Hrad, překvapivě malý a útulný, jako kdyby vyrůstal z jezera samého.

Toulala jsem se tam docela spokojeně. Samotné bludiště mě neznepokojovalo, i když ve mně sílil pocit, že jsem kdesi v životě odbočila špatným směrem. Má takzvaná kariéra dospěla do nudného období, a to mi ukazovalo, že jsem se dostala na hranice svých možností. Proto jsem také přijala zakázku, která mě zavedla na několik dní do Švýcarska. I můj společenský život, jak se zdálo, byl daleko za vrcholem a místo zábavy mi přinášel jen první vrásky a drobné vady na kráse.

Vtom se všechno změnilo.

Jakoby z habrové chodby a ve vzduchu provoněném řadou lýkovců se objevil Dom.

„Zdá se, že jsem se ztratil,“ prohodil.

Mluvil francouzsky, ale bezpochyby to byl Brit. Samozřejmě to okamžitě prozradil jeho hrozný přízvuk i sama skutečnost, že se ztratil, ale za daných okolností bylo velmi britské říci něco takového.

„A co vy?“ zeptal se a oba jsme se rozesmáli, protože onen labyrint nebyl složitější než několik nízkých živých plotů mezi zahradami.

Obličej měl opálený a vlasy hnědé jako medvěd se mu zlatě a rudě leskly. Měl hezký úsměv, ačkoli mu oči zakrývaly brýle proti slunci. Byl vysoký, ale ne příliš. Všimla jsem si ho již dříve. Procházel se tam rov-

něž sám a od ostatních návštěvníků se oddělil natolik, že nepochybně nepatřil k žádné rodině či dvojici lidí. Částečně na mě zapůsobila jeho sebejistota, uvolněná a klidná chůze sportovce. Sledovala jsem ho, jak si užívá zvláště pěkného pohledu na rostliny a kameny před vodou, ale zůstává jaksi nezaujatý. Stál tiše, zahleděl se na něco a šel dál. Zatímco jiní turisté vytahovali kamery, lačně si scénu natáčeli a jakoby se snažili vmáchnout do té krásy, on se prostě podíval a pokračoval dál.

Rozhovořili jsme se, povídali si zbytečné nesmysly o bludištích a zničehonic, zpočátku téměř nepozorovaně, jsme vyrazili stejným směrem a najednou jsme kráčeli spolu. Prošli jsme Zahradou zvuků, kde se neočekávaně rozpovídal o Debussym, potom Zahradou vůní, kde byl chladný vzduch prodchnut ostrou jarní vůní narcisů, přes Zahradu barev a dotyků, kde jsme mluvili o tom, jak nějaký zvuk může vyvolat představu barvy, a dohodli jsme se, že pátky bývají oranžové a hladké. V Zahradě chutí jsme se zastavili.

„Měly by tu být samé jedlé rostliny,“ přečetl mi z letáku.

Rozhlédli jsme se. Byl únor, a to je špatný měsíc na úrodu ze zahrádky.

„Mohl byste zkusit okrasnou kapustu,“ prohodila jsem.

„To zní lákavě, ale ne, děkuji, nechci.“

A tak jsme zamířili z hradních zahrad do tmavé, vyhřáté kavárny, kde jsme si vypili kávu a snědli moučnick. Potom jsme si dali ještě jednu kávu. A pořád jsme hovořili. Bylo to tak snadné. Stal se z toho rozhovor, který pokračoval a trval, až z hodin se staly dny a ze dnů měsíce. Možná jsem neměla přijít i na další schůzku v pondělí a radši zůstat v Ženevě sama.

Jenže tak uvažovat nemůžete. Bylo to tak, jak to je. Buď jděte o dům dál, nebo se s tím smiřte.

Jel s přáteli lyžovat, ale po několika dnech usoudil, že by bylo zbytečné dál utrácet. Zima byla mimořádně teplá a slunná a ze sněhu se brzy stala blátivá břečka.